

CANT II

No vull límits, no vull nostàlgies. No vull sentir enyor dels dies de pluja, quan les aigües inflen el meu cabal, i salto per sobre dels marges inundant les ribes. No, no vull límits ni nostàlgies. Que cada núvol pagui el seu tribut. D'una gota d'aigua, en neix una flor; d'un ruixat, milers de tiges sobre els camps. Jo passo sense remor vora de les terres endormiscades. Sé que algú desitjaria deturar-me per tal d'aturar el temps. Però el temps i jo anem per feina: no tenim límits ni nostàlgies. Tant ens fa destruir somnis com amors.

Jo sé ben bé on bat el temps en les hores calmes, quan tot a l'entorn sembla tan quiet que gairebé no t'adones que el sol s'alça. I sé que, quan una fulla es desprèn d'un arbre i va a posar-se quietament damunt de les meves aigües, no restarà gaire estona parada, per tranquil·les i reposades que semblin. La fulla se n'anirà corrent avall, com una nau carregada d'esclaus impotents.

Jo jugaré amb la fulla. I la fulla errant sentirà que res ni ningú no la pot deturar.

Per a en Miquel, els anys viscuts al mas Bofill eren un record gairebé oblidat. Duia arrelada una essència viganeta, però ja no es podia capficar tal com feia la Xandra. Ni tan sols havia volgut acceptar el convit del germà. D'ençà que tenia altres dèries, era un altre home. Ell,

que durant la seva infantesa s'havia sentit tan compenetrat amb la seva germana, es pot dir que, de cop i volta, se n'havia deslligat, apartant-se'n potser per no fer-li compartir el que, d'ençà que la Guerra Civil era acabada, l'obsessionava.

Dintre del cotxe d'en Josep, la Xandra, endormiscada, se sentia ara molt a prop d'en Miquel, del noi sensible i fantasiós que havia estat el seu company de jocs. Pensava en la noia apassionada i viva que havia estat ella mateixa; veia en Dimas, l'home errant... Recordava en Jordi, l'impulsiu...

Sabia que el Casot també havia desaparegut. Era lògic que desaparegués del tot. Feia ben pocs anys, era fàcil de creure que tot era etern. D'aleshores ençà potser havien passat cinc anys, set anys, deu anys o mil. Hom pot tenir la impressió vaga que, en un moment remot, va presenciar la desfeta de Karnak, o que prengué part en la batalla de Waterloo, i que encara pot continuar vivint. Hi ha distàncies que salven. Però un Karnak i una batalla de Waterloo, en un lapse determinat d'anys, resulta molt difícil d'aguantar. I no sempre cal que al nostre entorn s'esfondrin temples amb columnes magnífiques i estàtues colossals. N'hi ha prou que es capgiri el Bofill i desaparegui el Casot.

En Dimas havia estat el darrer habitant del Casot, i ben segur que la gent de Vilomiu l'havia destruït perquè no hi quedés ni el més petit rastre d'aquell home. Però el rastre dels «Dimas» no es pot esborrar mai.

En altre temps, quan la Xandra era menuda, en Dimas li havia fet una mica de por. Ella no li feia burla com els altres minyons del poble. L'observava d'un tros lluny, i quan els ullets vius del rodamón la miraven, se sentia atacada com per un fiblot. Ningú del poble no sabia quina mena d'home era, ni quina vida havia menat abans. Un dia havia arribat a Vilomiu i, sense saber com ni per què, s'havia instal·lat a les ruïnes del Casot, quatre parets i un sostre d'uns corrals vells l'amo dels quals ja no se'n preocupava.

Pel poble correueren tota mena d'històries: que si havia matat un home, que si estava compromès amb els anarquistes. Ell, però, era més llest que tots plegats. Com que no robava mai res, el toleraven. Passava el dia prenent el sol i part de la nit guaitant la lluna. Ressegua els camins de la comarca tot ranquejant i, malgrat no ésser vell, mai no es preocupava de guanyar un jornal. Afirmava que era un home ric, que tenia tot el que volia, car ja feia temps que havia decidit que tot el món se'n podia anar al botavant, que ell no mouria un sol dit per deturar-lo. El cert és que la seva vida havia estat dura. Perseguit per les seves idees, havia hagut de fugir a l'estranger. Revolucionari de la vella escola, el seu esperit errant havia vagabundejat per tots els ideals de primers de segle. Voluntari en l'exèrcit aliât durant la Guerra del 14, havia estat ferit en una cama. Fou presoner dels alemanys, i més tard s'enrolà en un vaixell mercant grec. Viatjà per Amèrica i Àsia. Conegué homes i dones de totes menes.

Odià, estimà, pegà i fou apallissat. Era un home dur, l'etern errant que semblava que mai més no trobaria el lloc on fondejar. Renegà del mar com un enamorat que ha estat traït, i cercà l'empara de la terra, la cova o el cau, com els llops. Ni ell mateix no sabia d'on era fill, ni per què havia anat a parar a Vilomiu. Quan al matí obria els ulls i ensumava el tuf del Casot, on havia anat a raure, somreia satisfet com un rei en el seu palau. Però ell sabia que el seu vagar no havia pas acabat; encara continuava.

Centenars de petjades han quedat impreses en les meves ribes. Són les petjades dels vagabunds que van i vénen. El seu peu i el seu cap s'han enfonsat en l'herba o en la catifa que els fa de coixí. Prop meu troben un recés. No saben pas qui sóc ni com em dic. Els seus ulls punxen el cristall de l'aigua quan s'inclinen sobre meu perquè tenen set. La set dels vagabunds és insaciable! Vora d'ells em sento insignificant; m'anul·len sota el seu mirar embriagat d'altres rius i d'altres terres. Són homes errants, esperits inquietos, missatgers d'un missatge amarg, cercadors de l'etern «per què», que no té mai resposta. El seu vagareig pot ésser una deslliurança, pot ésser el templeig d'una fita ignorada. Durant segles i segles, les seves petjades han quedat impreses en les meves ribes. Però els vagabunds d'ara ja no són pelegrins de les croades santes. Són homes amb tants somnis com conquestes, amb tants camins com follies, amb tantes follies com ambicions. Són vagabunds d'idees, folls de desigs, embriacs de glòria i de poder. Folls! ¿On aniran a parar aquests vagabunds d'ideals, apòstols que pretenen redimir?